

משנה שלובה

המשניות הנלמדות השבוע (לפי הלוח היומי) עם רע"ב משולב

כא - כו חשון, יבמות פ"ד מ"א - פ"ה מ"א

יבמות פרק ד

א

החולץ ליבמתו, ונמצאת מעברת וילדה, בזמן שהולד של קימא, הוא מתר בקרובותיה דלאו חליצה היא, דהא לא בעיא חליצה. וקרובות וקרובים דמתניתין הינו הנך דנאסרות על איש מחמת אשתו וקרובים הנאסרים על אשה מחמת בעלה, והיא מתרת בקרוביו, ולא פסלה מן הכהנה. אין הולד של קימא שהוא נפל, הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו, ופסלה מן הכהנה:

ב

הכונס את יבמתו, ונמצאת מעברת וילדה, בזמן שהולד של קימא, יוציא וחיבין בקרבן שבעל אשת אה שלא במקום מצוה. והולד קשר ממה נפשה. ואם אין הולד של קימא, יקים. ספק בן תשעה לראשון, ספק בן שבועה לאחרון, יוציא והולד כשר, וחיבין באשם תלוי שקל דבר שחיבין על דזונו קרת ועל שגגתו חטאת, חיבין על לא הודע שלו אשם תלוי:

ג

שומרת יבם שהיא ממתנת ומצפה ליבם שנפלו לה נכסים מבית אביה, מודים בית שמאי ובית הלל שמוכרת, ונותנת, וקים. מתה, מה יעשו בכתבתה מנה ומאתים ותוספת ונדוניא שהנסיסה לו וקבל עליו אחריות ובנכסים הנכנסים ויוצאין עמה נכסי מלוג, שששהיא נכנסת נכסין עמה וכשיצאת מבעלה יוצאין עמה, בית שמאי אומרים, יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב דספק נשואה היא, וזכה היבם בחצי ירשתה מספק, שהבעל יורש את אשתו, וזה שספק נשואה היא אצלו זכה בפלגא. ובית הלל אומרים, נכסים בחזקתן נכסי אן ברזל, בחזקתן. ולא פרשו בית הלל אי בחזקת יורשי האשה שהיו הנכסים שלה, אי בחזקת יורשי הבעל שאחריותם עליו. ולענין דינא יחלקו אפלו לדברי בית הלל, כתבה בחזקת יורשי הבעל, נכסים הנכנסים ויוצאים עמה בחזקת יורשי האב:

ד

כנסה, הרי היא כאשתו לכל דבר שמגרשה בגט ולא בעיא חליצה, ומחזירה כשירצה ולא מתסרא עליה, ובלבד שתהא כתבתה על נכסי בעלה הראשון שהיו קרקעות של בעלה הראשון אחריו וערבאין על כתבתה. ואי לית לה כתבה מבעלה הראשון כותב לה היבם כתבה על נכסיו, והיא מנה בלבד:

ה

מצוה בגדול ליבם כדילפינו מזהה הבכור. לא רצה, מהלכין על כל האחיין. לא רצו, חוזרין אצל גדול ואומרים לו, עליך מצוה, או חליץ או יבם:

ו

תלה בקטן עד שיגדיל, או בגדול עד שיבא ממדינת הים ויגדול. שהיה גדול האחים במדינת הים, ותלה גדול האחיין שלפניו בו לומר המתניו לו, שהוא גדול ממני, או בחרש, או בשוטה עד שיבריאו, אין שומעין לו, אלא אומרים לו, עליך מצוה אף על פי שאחיק שבמדינת הים הוא גדול ממך, כיון שאתה גדול האחיין שלפניו עליך מצוה, דשהו מצוה לא משהינן, או חליץ או יבם:

ז

החולץ ליבמתו, הרי הוא כאחד מן האחיין לנחלה ולא הפסיד חלקו בשביל שחליץ. דסלקא דעתך אמינא לקנסיה האיל והפסידה מיבום, שפסלה על האחים. ואם יש שם אב, נכסים של אב. הכונס את יבמתו, זכה בנכסים של אחיו ואפלו גרשה למחר, דיקום על שם

אחיו אמר רחמנא, והרי קם. רבי יהודה אומר, בין כך ובין כך, אם יש שם אב, נכסים של אב דכתיב והיה הבכור, מה בכור אין לו בחי' האב, אף יבם אין לו בחי' האב. ואין פן הלכה, אלא הפוגם את יבמתו זכה בנכסי אחיו ואפלו במקום אב.

החולץ ליבמתו, הוא אסור בקרובותיה כאלו היא אשתו, וכל קרובות הנאסרות ממנת אשה גמורה אסורות מדברנו בחלוצה, והיא אסורה בקרוביו. הוא אסור באמה, ובאם אביה, ובבתה, ובבת בתה, ובבת בנה, ובאחותה בזמן שהיא קיימת אאחותה קאי ולא אשאר עריות. והאחין מתרין. והיא אסורה באביו, ובאבי אביו, ובבנו, ובבן בנו, באחיו, ובבן אחיו.

מתר אדם בקרובת צרת חלוצתו ולא אמרינן צרה כחלוצה שיהא אסור באחות צרת חלוצתו כמו שהוא אסור באחות חלוצתו, ואסור בצרת קרובת חלוצתו:

ואסור בלכת קרובת חלוצתו. ראובן סלץ ללאה, ורחל נשאה לנכרי ולה צרה, ומת הנכרי, אסורה אותה צרה לראובן. וטעמא הוי, שבזמן שלאה חולצת, מוליקה רחל אחותה עמה לבית דין, וכלי עלמא לא ידעי להי מניהו סליץ, ואיכא דסברי דלרמל סליץ, וכי נסיב צרת רחל דהינו צרת קרובת חלוצתו אמרי צרת חלוצתו נסיב, דאינהו סברי שרמל וצרתה נשי אחיו היו, שהרי סלץ לרמל. אבל אין היבמה מוליקה צרתה עמה בזמן שחולצת, הלכך כי נסיב אחות הצרה לא אמרי אחות חלוצה נסיב.

ח

החולץ ליבמתו, ונשא אחיו את אחותה, ומת, חולצת ולא מת יבמתו. וכן המגרש את אשתו, ונשא אחיו את אחותה, ומת, הרי זו פטורה מן החליצה ומן היבום:

וכן המגרש את חלוצתו, ונשא אחיו את אחותה, ומת, חולצת ולא מת יבמתו. וכן המגרש את אשתו, ונשא אחיו את אחותה, ומת, הרי זו פטורה מן החליצה ומן היבום, ואחות חלוצה מדברי סופרים ולכך חולצת ולא מת יבמתו.

ט

שומרת יבם ממתנת ליבם שקדש אחיו את אחותה שקדש. אחד מן האחים את אחותה אחר שנפלה זו לפניו והזקקה לכלו, משום רבי יהודה בן בתירא אמרו, אומרים לו, המתן מלכנס, דקא פגעית באחות זקוקה עד שיעשה אחיך הגדול מעשה שיכנס אחיך את היבמה או יחלץ לה ויעקר את זקתה מעליה. חלץ לה אחיו, או כנסה, יכנס את אשתו. מתה היבמה, יכנס את אשתו דאפלו כנסה ומתה מתר באחותה. מת יבם ולא נותר אח אלא זה שקדש את אחותה, יוציא את אשתו בגט, ואשת אחיו בחליצה אבל יבומי לא, משום דאחות גרושתו היא. ובגמרא פסיק הלכה כרבי יהודה בן בתירא:

י

היבמה לא תחליץ ולא תתיבם, עד שיש לה שלשה חדשים מפרש בגמרא טעמא, דכתיב (דברים כה) ואם לא יחפץ האיש לקחת את יבמתו ועלתה יבמתו וגו', הא אם יחפץ יבם, כל העולה ליבום עולה לחליצה וכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה. וכן כל שאר הנשים לא יתארו ולא ינשאו, עד שיהיו להן שלשה חדשים. אחד בתולות ואחד בעולות, אחד גרושות ואחד אלמנות, אחד נשואות ואחד ארוסות פתולות. גזרינן אטו בעולות, וארוסות אטו נשואות, וכן הלכה. והנה שלשה חדשים הם תשעים יום חוץ מיום שמת בו בעלה או שנתגרשה בו יחוצ מיום שנתארסה בו.

רבי יהודה אומר, הנשואות יתארו דטעמא דאסורה כדי להבחין בין זרע ראשון לזרע שני, שלא תלד בן ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון, ובארוסות ליכא למימר הכי, והארוסות ינשאו דהא לא איעבור מראשון, חוץ מן הארוסות שביהודה, מפני שלבו גס בה שהיו מיסדין את הפלה ואת החסות ביהודה קדם כניסתן לחפה כדי שיהיה רגיל ומשחק עמה ולא יהיו בשים זה מזה בבועילת מצוה, לכה חייסין שמא בעל. רבי יוסי אומר, כל הנשים יתארו, חוץ מן האלמנה, מפני האבול:

כל הנשים יתארו. משום דרבי יהודה לא מפליג בין אלמנה לגרושה ומתיר לאלמנה לארס אפלו תוך שלשים יום של ימי אבלה, אתא רבי יוסי לאפלוגי עליה בהא, ואסר לאלמנה לארס תוך שלשים של ימי אבלה.

יא

ארבעה אחין נשואין ארבע נשים, ומתו, אם רצה הגדול שבהם ליבם את כלן, הרשות בידו הוא הדיו אפלו נשי טובא נמי, אם אפשר בספקוהו, הרשות בידו לכנס את כלן. והאי דנקט ארבע, עצה טובה קמשמע לו, ארבע אין טפי לא, כי היכי דנמטיהו עונה בחדש.

מי שהיה נשוי לשתי נשים, ומת, ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה ולא מיבם לתרוניה, דכתיב (דברים כה) אשר לא יבנה את בית אחריו, בית אבד הוא בונה ואינו בונה שני בתים. ולא חליץ לתרוניה, שכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה, והואיל ותרוניה כי הדדי לא סלקי ליבום כדאמרין בית אבד הוא בונה, הכי נמי לא סלקי לחליצה. היתה אחת בשרה, ואחת פסולה, אם היה חולץ, חולץ לפסולה ולא יפסל את הפשרה לכהנה, שהחלוצה פסולה לכהנה, ולא ישפך אדם מי בורו ואחרים צרכין להו. ואם היה מיבם, מיבם לכשרה:

יב

המחזיר גרושתו משנשאת, והנושא חלוצתו דקומא עליה בלאו דלא יבנה, כיון שלא בנה שוב לא יבנה, והנושא קרובת חלוצתו, יוציא, והולד ממזר, דברי רבי עקיבא והטעם קרובת חלוצתו. דקסבר רבי עקיבא דחלוצתו כאשתו, שהקטוב קראה ביתו, דכתיב (שם) בית חלוץ הנעל. וקסבר נמי רבי עקיבא יש ממזר מחבי לאוין. ואינה הלכה. וחקמים אומרים, אין הולד ממזר. ומודים בנושא קרובת גרושתו, שהולד ממזר דגרושתו כאשתו. ואמה ואחותה חבי כריתות ניהו:

יג

איזהו ממזר, כל שאר בשר שהוא בלא יבא כל קרבה שהיא בלאו, ואפלו אין בה פרת, דברי רבי עקיבא. שמעון התנימי אומר, כל שחיבין עליו כרת בידי שמים אבל לא חבי לאוין. וכן הלכה, שכל שאסורו אסור כרת הולד ממזר, חוץ מן הנדה. אבל מחבי לאוין אין הולד ממזר. והלכה כדברי רבי יהושע אומר, כל שחיבים עליו מיתת בית דין. אמר רבי שמעון בן עזאי, מצאתי מגלת יחסין בירושלים וכתוב בה, איש פלוני ממזר מאשת איש, לקים דברי רבי יהושע.

אשתו שמתה, מתר באחותה. גרשה ומתה, מתר באחותה. נשאת לאחר ומתה, מתר באחותה. יבמתו שמתה, מתר באחותה. חלץ לה ומתה, מתר באחותה:

פרק ה

א

רבן גמליאל אומר, אין גט אחר גט שתי יבמות ליבם אבד מאח אבד, ונתן גט לראשונה ונתן גט לשניה, לא נאסרו קרובות השניה עליו למהו כגרושתו, דמכי יביב גט לראשונה פקעה זקת שתייהן מעליו, דגט מהני ביבמה למיקם עליה בלא יבנה, ושוב לא יבם לא הוא ולא שאר האחים לא ליבמה שקבלה הגט ולא לצרתה, הלכך כי הדר וביב גט שני לשניה אין במעשיו כלום והו' כנותן גט לאשה נכרית דעלמא. וכן שני יבמין ליבמה אחת ונתן ז' גט וז' גט, האחרון אינו כלום ומתר בקרובותיה,

ולא מאמר אחר מאמר בין שני יבמין ליבמה אחת בין ביבם אבד ושתי יבמות, האחרון אינו כלום ואינה צריכה ממנו גט ומתר בקרובותיה, ולא בעילה אחר בעילה, ולא חליצה אחר חליצה.

וחקמים אומרים, יש גט אחר גט דקמא לא דסה זקתה לגמרי, דהא בעיא חליצה, הלכך אפתי איכא פלגא זקה ואהני גט שני לשניה למהו גרושתו ואסור בקרובותיה. וכן הלכה, ויש מאמר אחר מאמר, אבל לא אחר בעילה ולא אחר חליצה כלום:

ניתן להשיג את הגליון במאגר העלונים הממוחשב של 'דרשו', וכן במייל -

2711526@GMAIL.COM

את כללי העריכה ניתן לראות במבוא לגליון 1 - פסח תשפ"ג

הארות הערות ותיקוני טעויות יתקבלו בברכה

כמו"כ ניתן להשיג את הגליון 'חומש רש"י משולב'

כל הזכויות שמורות. © ניתן להעתיק ולהפיץ ללא כוונת רווח.